

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת דברים

הגיליון השבועי לכל יהודי 971

ז' במנחם-אב התשס"ה
(12.8.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

רשימת הפורענויות מתארכת

המשנה מפרטת חמש פורענויות שאירעו בתשעה באב. ביום זה, לפני חמש-מאות שנה, אירע גם גירוש ספרד. עכשיו עומדת להתווסף על הרשימה הכואבת עוד פורענות

אם חס-שולום, היר-לא-תהיה, תתבצע גזרת הגירוש של תושבי גוש קטיף, היא תירשם בהיסטוריה היהודית כעוד אירוע כואב ועצוב שאירע בתשעה באב. אתה קורא את איגרות מפקדי צה"ל למתיישיבי חבל עזה, ואינך מאמין למראה עיניך. ממשלה יהודית, שאמורה לדעת משהו על תאריכים ועל מה שהם מסמלים, משגרת את קציני צה"ל לחתום על מסמכים הקובעים את תשעה באב כיום האחרון שבו נדרשים היהודים לעזוב את בתיהם.

המשנה מפרטת חמש פורענויות שפקדו את עם-ישראל בתשעה באב: נגזר על דור המדבר שלא ייכנסו לארץ-ישראל. נחרב בית-המקדש הראשון. נחרב בית-המקדש השני. נלכדה העיר ביתר. נחרשה ירושלים אחרי החורבן.

במשך הדורות קרו עוד אירועים מצערים בתשעה באב, והקשה מכולם — גירוש ספרד. זה קרה לפני חמש-מאות ושלוש-עשרה שנים, כאשר פרדיננד מלך ספרד גזר שעד 2 באוגוסט (1492) לא תישאר רגל יהודית על אדמת ספרד. אותו יום — תשעה באב היה.

אי-אפשר להשוות

אומרים לנו, איך אפשר להשוות גזרות של שונאי-ישראל להחלטות של ממשלה יהודית בארץ-ישראל. אכן, אי-אפשר להשוות. כשגויים מגרשים יהודים מבתיהם, אתה יודע ש"עשוי שונא ליעקב" ושזה חלק ממאבק ההישרדות של העם היהודי מול אויביו. כשיהודים עושים את המעשה הנורא הזה, שלא היה כמותו בדברי ימי ישראל — באמת אינך יודע מה לחשוב.

בראייה היסטורית, תירשם התקופה הנוכחית כנקודת-שפל חסרת-תקדים. נכדינו לא יוכלו להבין איזה ליקוי מאורות פקד את העם החכם והנבון הזה. מה השתבש אצלו, שבמקום להילחם באויביו — חימש אותם. במקום להכות בהם, העניק להם שטחים. במקום להציגם בעיני העולם כולו כרוצחים וטרוריסטים, פתח לפניהם דלתות ופרש לרגליהם שטיח אדום. והנורא

מכול — מה קרה לעם-ישראל, שהחליט להילחם בטובי בניו ולהחריב את היישובים הפורחים והמשגשגים שבנו במסירות-נפש ובעמל-כפיים.

לנגד עינינו מגיעה הגלות לשיא שפלוחה — גלות של יהודים בידי יהודים. מתברר כי גלות איננה עניין גאוגרפי אלא מצב נפשי. דווקא בארץ-ישראל, בשלטון יהודי, מגיעה הגלותיות לדיוטה התחתונה ביותר, להשפלה עצמית שאפילו שונאי-ישראל לא חלמו עליה. שוו בנפשכם איך יסתכלו הערבים על עקירת יהודים מבתיהם והחרבת בתי-כנסת. "היהודים האלה מג'וננים (משוגעים)", יאמרו איש לרעהו, בתוספת סיבוב אצבע על הרקה.

יציאה מהגלות הפנימית

אולי דווקא מציאות עגומה זו מובילה אותנו לתובנות עמוקות יותר בדבר מהותן של הגלות והגאולה. הגלות הפיזית אינה אלא תסמין חיצוני למצב רוחני עמוק. הגלות הפנימית אינה נפתרת על-ידי עלייה לארץ והקמת מדינה עצמאית. להפך, כל עוד הגלות הפנימית קיימת, היא הופכת את המדינה היהודית למדינה גלותית.

היציאה מן הגלות היא קודם-כול יציאה מהגלות הפנימית. יהודי צריך לדעת מהו יהודי, לחוש את הקשר העמוק בינו לבין הקב"ה, להכיר את תכלית בריאתו, להרגיש שאין הוא מתבטל לפני העולם החיצוני. עליו להיות מחובר לתורה ולמצוות וליסודות קיומו של העם היהודי. זו יציאה מהגלות במובן האישי.

היציאה של עם-ישראל כולו מהגלות תלויה בשיבת השכינה מגלותה, כפי שאנחנו מתפללים — "ותחזינה עינינו בשובך לציון". התפילה והבקשה היא, שהקב"ה ישוב לציון ולהשרות בה את שכנתו. דבר זה לא יקרה בכוחנו ובעוצם ידנו, אלא בתהליך אלוקי, שמוביל לביאת משיח-צדקנו ולבניין בית-המקדש. כל עוד לא זכינו לכך, עלינו לבכות ולהתאבל בתשעה באב, ובתוך הכאב יש בנו האמונה, שדווקא מנקודת-השפל הנוכחית יפציע אור הגאולה.

ספרים

אבותינו

מאת אהרן וקסלשטיין
בהוצאת המחבר

פרקי אגדה ומדרש לפי סדר הדורות, מבריאט העולם ועד פטירת משה רבנו. החומר מלוקט מדברי חז"ל, ומוגש בניקוד ובאותיות מאירות. 457 עמ'. טל' 04-4921832.

אוצר הבעש"ט

מאת זאב ריטרמן
בהוצאת תורה אור

המחבר ליקט את הסיפורים שעברו במשפחת חסידי חב"ד על הבעל-שם-טוב. הסיפורים מוגשים בלשונם המקורית, בתוספת ניקוד או תרגום (אם נכתבו במקורם ביידיש). שני כרכים, 720 עמ'. טל' 08-8602399.

בממלכת כוזר היהודית

מאת ז' שכנוביץ'
בהוצאת פלדהיים

הספר מגולל את סיפור התגירותו של מלך כוזר ואת שיחותיו עם חכמי ישראל. הספר נכתב לפני כתשעים שנה, וכאן בא בלבוש חדש, על-ידי הסופרת א' שכנוביץ'. 241 עמ'. טל' 02-6513947.

עולם כמנהגו

מאת קובי אריאלי
בהוצאת יפה נוף

מבחר ממאמריו וסיפוריו הקצרים של המחבר, הכותב בכמה עיתונים. רשימות על הוויי יהודי, מתובלות בהומור ובשנינויות אופייניות. 228 עמ'. טל' 01-700-704120.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	נירווק
7:41	7:02	7:07	6:58	7:06
8:42	8:00	8:05	8:07	8:04
פרקי אבות: פרק ג				
פקס': 03-9606169				
אינטרנט: www.chabad.org.il				
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il				
נדפס בדפוס יד-החמישה-כפר-חב"ד, טל' 03-9600280				
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות				
נא לשמור על קדושת הגיליון				

שמחה יתרה בשבתות בין-המצרים

במצרים, ובכך הושגה מטרת הגלות.

לא תהיה עוד גלות

על-אחת-כמה-זכמה הגאולה העתידה, שהיא גאולה אמיתית ושלמה, שאין אחריה גלות – ודאי שהיא יוצרת אור חדש לגמרי, מהות חדשה, שבה לא יהיה עוד מקום לגלות. אור כזה לא היה קודם-לכן, שהרי הייתה יכולה להתרחש הגלות, אבל לעתיד לבוא תישלל לגמרי כל אפשרות כל גלות.

משום כך צריכה להיות שמחה יתרה בשבתות של ימי בין-המצרים, כי עניינן של השבתות הללו הוא נתינת-כוח מיוחדת להפוך את 'בין המצרים' לששון ולשמחה. רמז לכך יש למצוא בהלכה הפסוקה בשולחן-ערוך, שבשבתות בין-המצרים מותר לערוך אפילו סעודת שלמה בשעתו. שכן בימי שלמה הייתה הלבנה בשלמותה, כמו שיהיה בזמן הגאולה. וכך בשבת זו ניתן הכוח להפיכת הימים הללו לששון ולשמחה.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 358)

מי בין-המצרים הם ימי אבל ועצב, אולם בשבתות של שלושת השבועות האלה צריכה לשרות שמחה. יתרה מזו, בשבתות האלה צריכה להיות שמחה גדולה יותר מבשבתות אחרות, כדי שלא יהיה מקום לחשש שהעדר השמחה נובע מהאבלות של בין-המצרים.

עניין זה נובע גם ממהותם הפנימית של הדברים: שבת היא מעין לעתיד לבוא – "יום שכולו שבת". כשתבוא הגאולה, הרי לא יישאר שום רושם מהגלות ולא יהיה שום מקום לעצב ולצער כלשהם. לכן אסור לאווירת בין המצרים להשפיע על השבת, שהיא מעין תקופת העתיד.

העלייה שאחרי הגלות

כל זה מסביר מדוע אסור להתעצב בשבתות האלה, אך מה הסיבה לריבוי השמחה בשבתות בין-המצרים לעומת שבתות אחרות?

אלא ידוע, שגאולה הבאה לאחר גלות מביאה אותנו למציאות גבוהה ועליונה לעומת המצב

שהיה קודם הגלות. הלא אם הגלות רק מחזירה את המצב ששרר קודם הגלות, נמצא שהגלות הייתה דבר רע, שלא הביא שום תועלת. רק אם הגאולה מביאה אותנו למדרגה גבוהה יותר, יש טעם ותועלת בגלות.

בניין מפואר יותר

בהלכה מובא העניין של "סותר על-מנת לבנות" – אדם הורס בית, כדי לבנות תחתיו בית אחר. אמנם הוא עושה עכשיו פעולת הרס, אבל מכיון שהמטרה היא לבנות בית גדול ומפואר יותר, נחשבת גם ההריסה כבניין. אך ברור שכל זה הוא רק כאשר ההרס נועד לבנות בית גדול ונאה יותר, כי אם הכוונה היא להחזיר את הבית הקודם, נמצא שההרס הוא ללא תועלת.

דבר זה נכון לכל גלות וגאולה. אפילו גאולת מצרים, שלא הייתה גאולה סופית ואחריה היו עוד גלויות, הביאה בכל-זאת את עם-ישראל למדרגה גבוהה יותר ממדרגתם לפני הגלות. בגלות זו ביררו בני-ישראל את ניצוצות הקדושה שהיו

מן המעייץ

נושא השבוע: תשעה באב

אמרת השבוע

הבושה מכפרת

רבי ישכר-בער מדרושיץ ישב עם תלמידיו וחסידיו לסעודה בתשעת הימים וסיפר: בעיר אחת היה יהודי שאהב לישון, עד שאנשי העיר כינוהו 'הישן'. שנה אחת, בראש-השנה, הלכו הכול להתפלל והוא הוסיף לישון. כשהתקרבה שעת תקיעת שופר חזרה האישה וצעקה אליו: "הלוא כבר תוקעים בשופר", האיש קם בבהלה, זרק על עצמו בגד שמצא ורץ לבית-הכנסת.

בגדו זה היה מלא נוצות, וגם קורי השינה על פניו לא הוסיפו למראהו. האיש נעשה ללעג ולקלס. אפילו הילדים צחקו לו. אולם בשמים החליטו כי הביזיון שנעשה לו מכפר על כל עוונותיו.

וסיים הצדיק: הביזיון שיש לנו, כשאנו יושבים בגלות ובית-מקדשנו חרב – ראוי שיכפר על כל עוונות בית-ישראל.

על ירושלים. בגלל זה לא נותנים לנו מנוח בשום מקום, כי כל-אימת שיש לנו מעט מנוחה, אנו שוכחים את ירושלים ואין אנו מעלים אותה על ראש שמחתנו באמת.

(רבי יעקב עמדין)

ירושלים חיה

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" (תענית ל). חז"ל אומרים שעל המת נגזר שישתכח מן הלב. אם לאחר אלפי שנים ירושלים לא נשתכחה, ואין אנו פוסקים מלהתאבל עליה, הרי זו הוכחה כי ירושלים לא מתה חלילה, שהרי "אין החי נשכח מן הלב".

(רבי חיים מוולוז'ין)

ניצוץ הגאולה בתוך החורבן

"אני הגבר ראה עני בשבט עברתו" (איכה ג,א). חז"ל אומרים כי בתשעה באב נולד משיח. המשיח נקרא עני – "עני ורוכב על החמור". זו כוונת הכתוב "אני הגבר ראה עני בשבט עברתו" – בתוך "שבט עברתו", בתוך החורבן הנורא, כבר רואים את ה"עני", את הניצוץ של הגאול העתיד לבוא.

(רבי אורי מסטרליסק)

למה הקצף?

"כי אם מאוס מאסתנו קצפת עלינו עד מאוד" (איכה ה,כד). זו טענה של בני-ישראל כלפי הקב"ה: אם נמאסנו בעיניך עד שהיינו חלילה כרשעים גמורים, למה "קצפת עלינו עד מאוד", מדוע אתה כועס עלינו, כאילו היינו צדיקים גמורים שעמם נוהגים לדקדק כחוט השערה?

(רבי לוי יצחק מברדיצ'ב)

חבלי לידה

"אלי ציון ועריה כמו אישה בציריה" (מתוך הקינות). יש שני מיני ייסורים: יש חבלי מיתה, שהם צער בלבד, ויש חבלי לידה, שבהם הצער מהול בשמחה, שכן אלה חבלים שמקרבים את הלידה ואת תחילתם של חיים חדשים. צערה וייסוריה של ציון הם כצערה של "אישה בציריה" – של חבלי לידה.

(קדושת לוי)

שכחנו להתאבל

החטא הקשה ביותר, שבגללו הגלות מתמשכת זמן רב כל-כך, הוא שחדלנו מלהתאבל כראוי

כמה אפשר לחכות?

כמה מחסידי הצדיק רבי ישראל מרוז'ין ישבו בבית-המדרש ודיברו על המצב. "אוי ויי", נפלטו לפתע אנהו כבדה מפי אחד החסידים. "על מה אתה נאנח?", שאלוהו חבריו. "על הגלות הקשה והארוכה, שאין רואים את סופה", ענה החסיד. מכאן ואילך נסבה השיחה על עניין הגלות הארוכה והגאולה הנכספת.

"מדוע הקב"ה מחזיק אותנו זמן רב כל-כך בגלות?", שיגר אחד החסידים שאלה טרורית לחלל האוויר.

"סיבותיו עמו", ענה חסיד אחר. "אפשר כי בכך הוא מבקש להעמידנו בניסיון ולבחון את מידת נאמנותנו אליו", השיב שלישי.

"נחת-רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני", הוסיף אחד מבני החבורה. "הקב"ה מתענג על כל רגע ורגע שיהודים מקיימים מצוות בגלות".

כך הוסיפו החסידים עוד ועוד לחפש סיבות לגלות המתמשכת ו'להסביר' את הקב"ה.

לפתע נפתחה דלת חדרו של הרבי והצדיק יצא מן החדר. פיותיהם של החסידים נאלמו דום ביראת-כבוד. ניגש אליהם הרבי והתיישב אל השולחן. "הבה אספר לכם סיפור נאה, שגם אם מעולם לא התרחש, מוסר-השכל בצידו", פתח ואמר. והוא סיפר:

כידוע, לא-מעט יהודים מתגוררים בעיירות נידחות ובכפרים קטנים, שבהם החיים היהודיים דלים למדי. יהודים אלה, שמצערותם, ולעיתים אף משחר נעוריהם, נעשו שוליות אצל בעלי-מלאכה, גדלו בלי תורה ובלי הדרכה. בורותם רבה וידיעותיהם, בכל הקשור לדיני ומנהגי ישראל, אפסיות. פעמים אינם יודעים קרוא וכתוב ובכלל זה ללמוד ולהתפלל.

ואולם גם בקרב יהודים אלה פועם לב יהודי חם, ובהתקרב יום חג נוהגים הם לנסוע לעיר השכנה, לעשותו באווירה יהודית הולמת. במיוחד הם משתדלים לבלות את הימים הנוראים בקהילות גדולות, שבהן יש בית-כנסת ומניין לתפילות. כאמור, גם מי שאינם מסוגלים להתפלל בעצמם מגיעים לבתי-

יבוא אריה ויבנה

שבת זו נקראת 'חזון', על שם הפטרה ("חזון ישעיהו"), שבה מדובר על חטאי עמ-ישראל ועל החורבן והגלות. אולם רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב אומר, כי 'חזון' הוא מלשון 'מחזה' — בשבת זו מראים לכל אחד ואחד מישראל את בית-המקדש השלישי מרוחק. הוא מביא על כך משל מאב שעשה לבנו בגד יקר, והבן קרעו. הלך האב ועשה לו מלבוש שני, ואף אותו קרע הבן. עשה האב מלבוש שלישי, אך לא נתנו לבנו. הוא שומר את הבגד אצלו ורק "לפרקים רחוקים ידועים" הוא מראה לבן את הבגד, באומרו, שאם יתנהג כראוי — יקבלו. על-ידי-כך מרגיל האב את בנו ללכת בדרך הישר, עד שדרך זו נעשית "כמו טבע" בנפשו — ואז הוא מקבל את הבגד. מכאן, שהמילה 'חזון' רומזת הן לחורבן הן לגאולה.

דבר דומה מופיע במאמר המדרש (ילקוט שמעוני רמז רנט): "עלה אריה (הוא נבוכדנצר) במזל אריה (בחודש שב) והחריב אריאל (בית-המקדש), על-מנת שיבוא אריה (הוא הקב"ה) ויבנה אריאל". גם כאן אנו רואים, שהחורבן והגאולה מכונים באותו כינוי — 'אריה'.

מה ההיתר להרוס?

ההסבר יובן בהקדמת שאלה עקרונית על עצם החורבן. איך היה יכול הקב"ה להחריב את בית-המקדש, והלאו יש לאו מפורש בתורה "שלא לאבד בית-המקדש או בתי-כנסיות"? אי-אפשר להסתפק בהסבר, שחורבן הבית בא כעונש לעם-ישראל. וכי העובדה שבני-ישראל איבדו את זכותם לבית-המקדש, מצדיקה לעבור על איסור מפורש בתורה? הקב"ה היה יכול לגנוז את בית-המקדש, כשם שגנוז את המשכן, ולא להחריבו.

ההיתר היחיד להרס בית-כנסת הוא "אם עושה על-מנת לבנות" — כאשר ההריסה היא כדי לבנות באותו מקום בית-כנסת גדול ומפואר יותר. נמצאנו למדים, שגם חורבן בית-המקדש נכלל בסוג זה של "סותר על-מנת לבנות". הקב"ה רצה לבנות את בית-המקדש השלישי, שהוא "בניינא דקוב"ה" (בניינו של הקב"ה), בניין נצחי העומד לעד, ולכן נאלץ להחריב את בית-המקדש.

כל עניינו של החורבן אפוא אינו אלא בניין. החורבן הוא תיקון, שמביא לידי בניינו של הבית השלישי. לכן יש בחורבן הבית שני מוטיבים מקבילים: מצד אחד — צער ואבל על החורבן עצמו, ומצד שני — תקווה וציפייה לבית השלישי.

משיח נולד ברגע החורבן

לכן נאמר במדרש, שברגע החורבן "נולד מושיען של ישראל", שכן זוהי כל הכוונה העמוקה והפנימית שבחורבן — להביא את הבניין של הבית השלישי ואת הגאולה על-ידי משיח-צדקו, ומיד ברגע החורבן מתחילה להיבנות הגאולה. זו הסיבה שהגלות והגאולה מכונות בכינויים זהים ('חזון' ו'אריה', כנ"ל) — כי בעומק הדברים, החורבן הוא חלק מהבניין והגלות היא חלק מהגאולה.

כך עולה גם מסיפור המדרש (פתיחתא דאיכה רבה ט), שכשנכנסו האויבים לקודש-הקודשים, ראו את הכרובים שעל הארון כשפניהם איש אל אחיו. מצב זה של עמידת הכרובים ("פניהם איש אל אחיו"), רומז, על-פי הגמרא, לשעה "שישראל עושין רצונו של מקום". והלאו שעת החורבן הייתה לכאורה ההפך משעת רצון, ולמה עמדו אז הכרובים ושפניהם איש אל אחיו?

אלא זהו התוכן הפנימי שבחורבן ובגלות: מבחינה חיצונית — קרו אז צרות נוראות, והיה הסתר-פנים איום; אך מאחר שהקב"ה הוא תכלית הטוב והחסד, לא ייתכן שייצא ממנו רע. יש כאן ביטוי לאהבתו העצומה של ה' לעמו, שמכין על-ידי החורבן את אור הגאולה. דווקא על-ידי הגלות נבנית הגאולה האמיתית והשלמה, שתגלה תיכף ומיד ממש (לקוטי שיחות כרך כט, עמ' 10).

הכנסת כדי להיות נוכחים בתפילה. מעשה בכפרי אחד, בור גמור, שנודד לעיר השכנה ובא לבית-הכנסת בבוקר ראש-השנה. ישב והביט נחו, מבלי שתהיה לו יכולת כלשהי להתפלל או לדעת מה הציבור עושה בשעה זו. כשהגיע הציבור לתפילת

חשב הכפרי וחשב, ולבסוף הגיע למסקנה — אין זאת אלא שהם בוכים על שהתפילה מתארכת יותר על המידה, ובטנם מקרקרת מרעב, שהרי מהבוקר לא בא לפיהם כל דבר מאכל. רעבים הם אפוא!...

מכיוון שגם הכפרי היה רעב, הצטרף לקהל ובכה גם הוא.

בינתיים הסתיימה תפילת שמונה-עשרה, והמתפללים חדלו מבכיים. שוב עוררה התנהגות המתפללים את תמיהת הכפרי — הרי איש מהם לא אכל בינתיים דבר ורעבונום אך הוסיף וגבר, ומדוע אפוא הפסיקו לבכות?

הניח הכפרי את ראשו בין כפות ידיו והתעמק בהרהורי, כשפניו לובשות ארשת רצינית. לפתע נזכר כי קודם שעזב את בית מארחו, בדרך לבית-הכנסת, הבחין בעקרת-הבית המניחה בתוך סיר החמץ נתח בשר קשה, הדרוש בישול איטי וממושך. בשר זה, ככל שהוא מתבשל יותר, נעשה רך וטעים יותר.

זו אפוא הסיבה שהמתפללים פסקו מבכיים, אמר הכפר בליבו, שכן הם נזכרו בבשר המתבשל לאטו, והוא מתבטח והולך ככל שהתפילה מתמשכת. השתכנע גם הכפרי עצמו כי אין הצדקה לבכי, נתקררה דעתו והוא חדל מלהצטער ולבכות.

כעבור שעה החלו התקיעות ולפתע פתחו המתפללים בפרץ חדש של בכי. הפעם היה הבכי קורע-לב ממש. הכפרי, רעב ומותש, התחיל לחשוב מחדש, בניסיון לרדת לעומק דעתם של המתפללים. על מה בוכים הם עכשיו? שאל את עצמו. אימץ הכפרי את מוחו עד שלבסוף התיישבה תמיהתו — אמנם הבשר יהיה טעים ורך יותר ככל שיתארך בישולו, ובכל-זאת, כמה זמן אפשר לחכות?... הצטרף אף הוא לבכי המתפללים.

סיים הרבי את סיפורו, קם ממקומו ושב לחדרו.

אך יצא הרבי החלו החסידים לדון בסיפורו ובמוסר-ההשכל שבצידו. היה ברור להם כי הרבי, אף שלא היה עד לשיחתם הקודמת, כיוון לתוכנה. הם הבינו כי סיפורו של הרבי אינו אלא משל.

והנמשל: אמנם ככל שהגלות מתמשכת תהיה הגאולה גדולה ומופלאה יותר, אבל סוף-כל-סוף, המצב הזה, שעם-ישראל סובל ונרדף שנים רבות כל-כך, מוכרח כבר לבוא לקיצו, שהרי, כפי ששאל הכפרי הפשוט, כמה זמן אפשר לחכות?!

הגאולה נרמזת במילה הראשונה של התורה: 'בראשית', בצירוף אחר של האותיות, הוא תאישר"ב, ראשי-תיבות — תשעה אב יהיה שמחה רבה בגאולה" (אנרא דכלה ה,ב)

נציפייה לגאולה

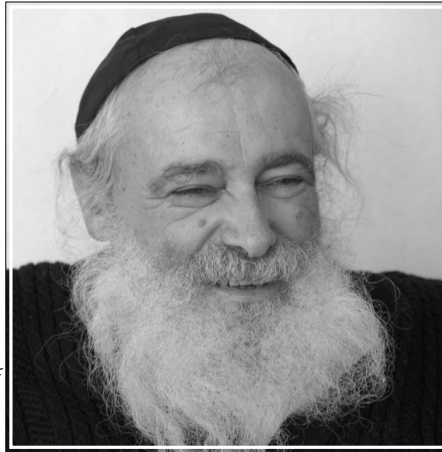
"כאב החורבן מתעצם ונעשה מוחשי"

וסילוק ילדיהם מבתיהם. אם אפשר לעזור פיזית, צריך לעזור פיזית, אך גם כאשר אין דרך לסייע לזולת במעשה, צריך לפחות להצטרף עמו ולהתפלל למענו".

נעבור גם את זה

ובכל זאת, מניין שואבים עידוד ומתחזקים בימים האלה של אובדן דרך ואפלה כללית? "עלינו לדעת כי על-אף כל הצרות שפקדו את עמנו, עם-ישראל הוא עם-הנצח", אומר הרב נבנצאל. "הקב"ה, שהוא 'שומר ישראל', לא ינום ולא יישן. עברנו את סטאלין, עברנו אפילו את הגרמנים יימח-שם, ובעזרת ה' נעמוד גם בצרות האחרות. 'בכל דור ודור עומדים עלינו כלותינו והקב"ה מצילנו מידם'.

"כבר הובטחנו על-ידי הנביאים הקדושים שניגאל גאולה שלמה. אמונה זו אינה אמורה להיות מושפעת משום מאורע, יהיה כואב ומצער ככל שיהיה. השאלה היא לא אם ניגאל, אלא מתי ניגאל. בט' באב עלינו לחזק את עצמנו באמונה זו ולבקש מהקב"ה: 'השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש מימיו כקדם'."

צילום: טשה סטון, "סטטוטי"

הרב נבנצאל: "השאלה היא לא אם ניגאל, אלא מתי ניגאל"

היא, שעיר-ספר שגויים מבקשים להיכנס אליה, אפילו על עסקי תבן וקש, יש להילחם בהם אפילו בשבת, ואסור לוותר להם. במקרה זה המצב חמור שבעתיים, שכן לדעת מומחים צבאיים יש סכנה אסטרטגית ופיקוח-נפש ממש, אם ימסרו השטחים הללו לידי האוייב".

חובה להתפלל

בהקשר זה סבור הרב נבנצאל כי הפעולה החשובה ביותר בימים האלה היא תפילה: "להתפלל מעומק הלב ולבקש בכוונה מהקב"ה. על כל יהודי חלה החובה לשאת בעול עם חברו. בוודאי כאשר אחינו מצטערים על אובדן מפעל חייהם ועל סילוקם

מחלונות ביתו של הרב אבינדור נבנצאל, רב הרובע היהודי בעיר העתיקה, נשקף מראה הר-הבית והמסגדים שעליו – מחזה שאין טוב ממנו להמחשת הגלות והחורבן. "כל יהודי צריך להצטרף על גלות השכינה, כאשר מקדשנו חרב ועבודת הקרבנות – גם מלשון 'קירוב' בין ישראל לה' – אינה מתאפשרת. במויחד צריך הכאב לפלח את הלב בהתקרב תאריך החורבן, תשעה באב", אומר הרב נבנצאל והצער עולה בקולו.

הרב נבנצאל, דמות תורנית והלכתית מוערכת, הוא מחברם של ספרים מוקשים מאוד על המישה-חומשי-תורה ובהלכה. הוא נחשב תלמידו החביב של הפוסק הגדול הרב שלמה-זלמן אוירבך, ובמשך כחצי יובל למדו השניים בחברותא, כמה שעות בכל יום. נוסף על תפקידו הרבני, הרב נבנצאל הוא מראשי ישיבת 'נתיב אריה', ומפיק תורה נמרץ, שכל דרשה שלו היא אבן-שוואבת להמונים.

סכנת פיקוח-נפש

"האבל על חורבן הבית מלווה אותנו כבר קרוב לאלפיים שנה. זה כאב עמוק דיו גם בלי אירועים מצערים נלווים", אומר הרב נבנצאל, "אולם בכמיהתנו לגאולה, אך טבעי הוא שכאשר מתרחשים אירועים משמחים, כמו ניצחון ניסי על אויבינו או שחרור ירושלים, הדבר נתפס אצלנו כמאורע טבעי בכיוון הנכון. ולעומת זאת, כאשר מתרחשים אירועים מצערים כמו הגזרה להחריב את גוש-קטיף ולגרש יהודים מבתיהם, תחושת הכאב על החורבן מתעצמת ונעשית מוחשית יותר".

הרב נבנצאל רואה בתכנית הגירוש פעולה המנוגדת להלכות פיקוח-נפש בשולחן-ערוך. "הלכה פסוקה

"גפן מבטחים"
גם לך מגיע את קרן הפנסיה "מבטחים" – הקרן הטובה בישראל עם הרחבה מלאה לאובדן כושר עבודה!
ביטוחי דירות ומשכנתא
בגן גן ביטוחי דירות ומשכנתא
קבוצת גפן – המבטחת המורשת של הציבור הדתי
1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא

נשמה עם עצמה

סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.

ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת מנחם ברוד

הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פִּינֵת הַהֵלְכָה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ליל תשעה באב

שאלה: השנה חל ערב תשעה באב בשבת. האם יש דינים מיוחדים בשל כך?

תשובה: אכן, יש שינויים מהנהוג בכל שנה. בשבת אחר-הצהריים רצוי לקיים את תפילת מנחה בשעה מוקדמת, כדי לאפשר לציבור לחזור הביתה בעוד-מועד ולקיים את הסעודה המפסקת בניחותא.

בסעודה המפסקת (שהיא למעשה 'סעודה שלישית') אין הגבלות על בשר ויין, אך חייבים להפסיק לחלוטין כל אכילה ושתייה בזמן השקיעה (באזור המרכז – 19:26). עד צאת השבת, אסור להכין מאומה משבת לחול, ואין להחליף בגדים ונעליים. מורכב עדיין אין יושבים על כיסא נמוך. מוצע לעסוק בינתיים בענייני החורבן בספר ירמיהו, או במסכת גיטין, במדרש איכה וכיו"ב.

עם צאת השבת יש לומר: "ברוך המבדיל בין קודש לחול" (ללא שם ומלכות). לאחר מכן, יברך כל איש בביתו "בורא

מאורי האש" על אבוקה או שני נרות צמודים (אין מברכים על הבשמים, שיש בהם משום תענוג "להשיב את הנפש". ההבדלה על היין – רק מחר בערב). אז יחליפו את הנגדים לבגדי-חול ויגעלו נעלי-בד. אפשר לחזור לבית-הכנסת ברכב.

רצוי לקבוע את זמן תפילת ערבית באיחור של כרבע שעה ויותר מצאת-השבת, כדי לאפשר לכולם להגיע בזמן, בלי לפגוע בקדושת השבת.

ביום ראשון בערב, לאחר סיום הצום (באזור המרכז: 7:51) ותפילת ערבית, נוטלים ידיים שש פעמים לסירוגין (כבקומת הבוקר), שוטפים את הפנים והפה, נוטלים נעליים, ומבדילים על היין (ללא נר ובשמים). למנהג חב"ד מתחילים "הנה א-ל ישועתי", ואחרים מתחילים בברכת הגפן. רק אחר-כך אוכלים.

והבטיחו חז"ל: "כל המתאבל על ירושלים – זוכה ורואה בשמחתה".

מקורות: שו"ע או"ח סי' תקנו וכו'. פסקי תשובות שם, נטעי גבריאל בין המצרים ח"ב פרק צה, ושי"ב.

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המוכרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 1-700-704120